Ciekawostki o Tolkienie

Natalia Widurska

J.R.R. Tolkien – ciekawostki o autorze „Władcy Pierścieni”

- 3 stycznia 1892 roku urodził się John Ronald Reuel Tolkien, pisarz, poeta, filolog i wykładowca akademicki. Jest autorem kultowego „Władcy Pierścieni”, jednej z najlepiej sprzedających się książek w historii literatury. Łączna liczba sprzedanych egzemplarzy tej książki (wydawanej zarówno w formie trylogii, jak i jednego tomu) przekroczyła 140 milionów. Przy okazji rocznicy urodzin pisarza warto dowiedzieć się kilku istotnych rzeczy o jego życiu.

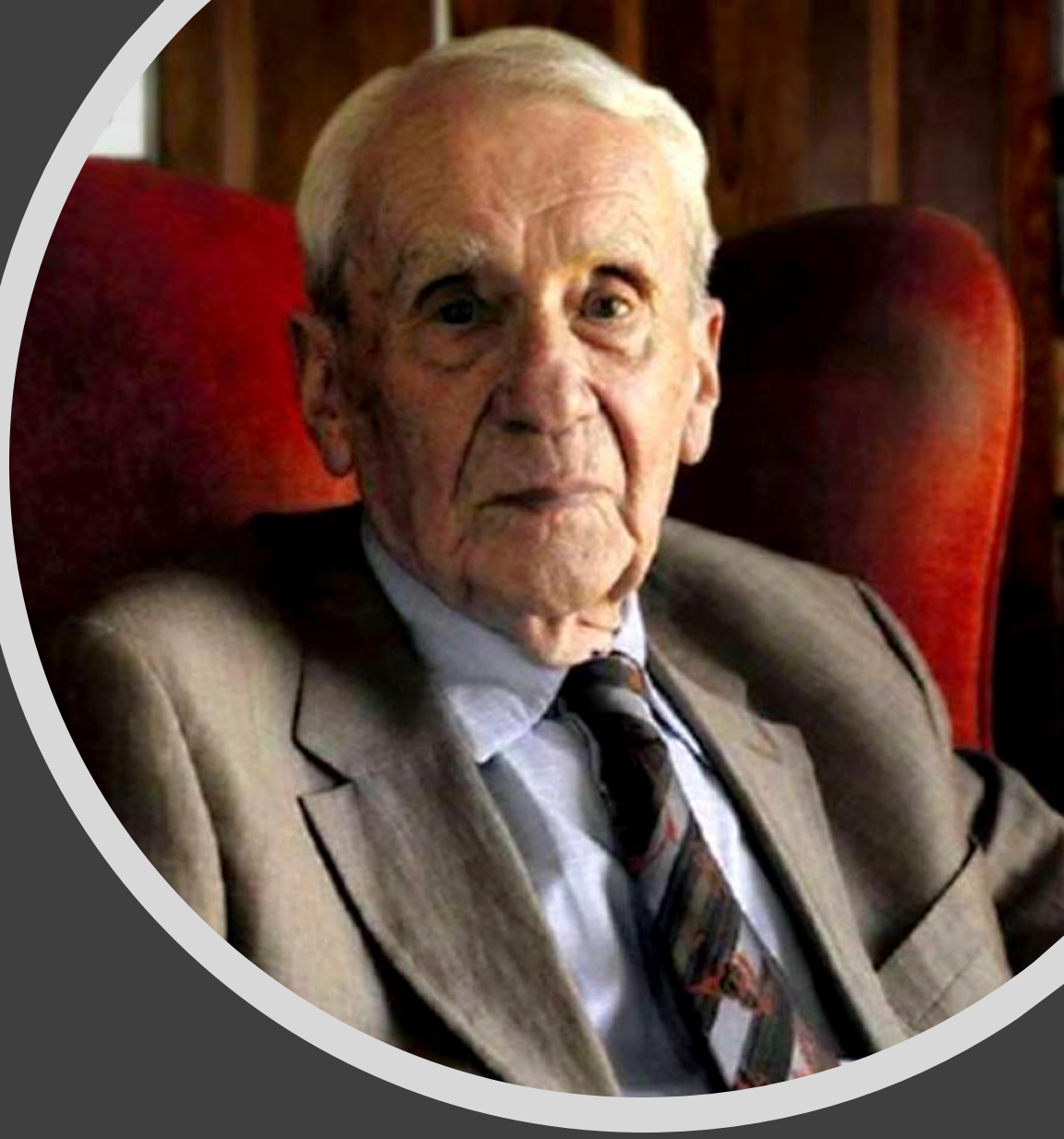

Służba w wojsku

- Na twórczość Tolkiena bardzo duży wpływ miała służba w wojsku i udział w I wojnie światowej. Po wybuchu wojny został powołany do oddziału strzelców z Lancashire, gdzie zajmował się łącznością oraz tłumaczeniami. W 1916 roku brał czynny udział bitwie nad Sommą – jednym z najkrwawszych starć podczas I wojny światowej. Tolkien walczył prawie do samego końca bitwy, 8 listopada musiał opuścić front z powodu objawów gorączki okopowej i wrócić na leczenie do Anglii.

Psychoanaliza Tolkiena

- Jak pisze w swojej książce Andrzej Szyjewski, w dzieciństwie Tolkien został ukąszony przez tarantulę. Mimo że nie miał traumy z tego powodu i nie cierpiał na arachnofobię, to w jego książkach pająki utożsamiane są ze złem. Jak pisze autor „Od Valinoru do Mordoru”, biografowie Tolkiena upatrują w utożsamieniu pająków z mrocznymi siłami podświadomego, freudowskiego ujścia lęku związanego z doświadczeniem z dzieciństwa.

„Władca Pierścieni” miał ukazać się w jednym tomie

- „Władca Pierścieni” to jedna zamknięta historia, więc Tolkien chciał ją wydać jako jedną książkę. Ze względu na zbyt dużą objętość wydawcy zmusili go do podzielenia historii na trzy tomy. W czasie wojny drastycznie wzrosła cena papieru, więc podzielenie książki ułatwiło jej wydanie. Miało to także charakter komercyjny – każdy tom można było kupić w odpowiedniej cenie.

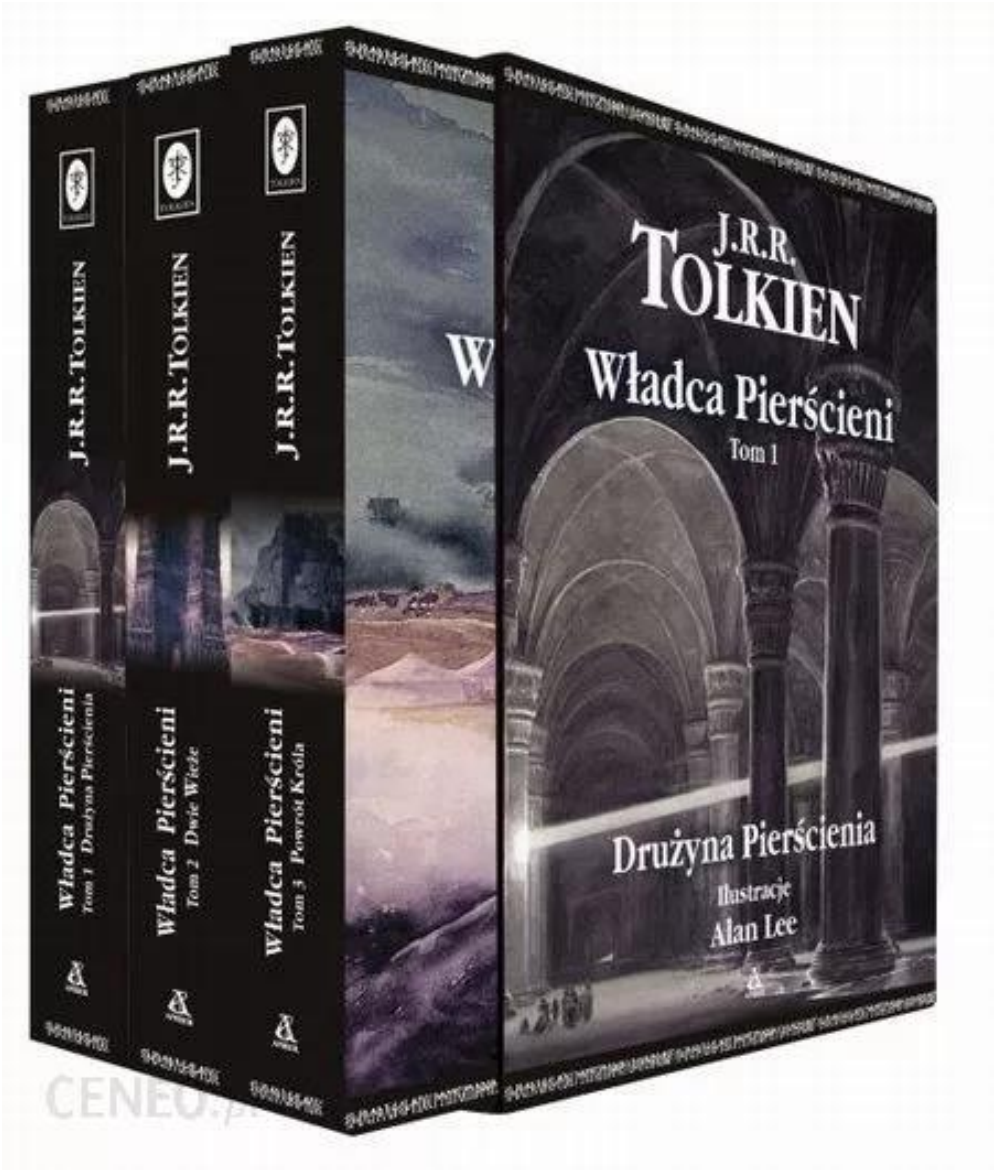

Tolkien poetą

- Tolkien powszechnie znany jest jako twórca historii Śródziemia, czyli „Władcy Pierścieni”, „Hobbita” czy „Silmarillionu”. Podobnie jak inny wybitny pisarz fantasy XX wieku, H.P. Lovecraft, Tolkien zaczynał od poezji i nigdy tak na dobrą sprawę się z nią nie rozstał. Jego pierwsze zachowane wiersze pochodzą z 1911 roku.

Hymny Tolkiena

- Miłości do poezji można doszukiwać się także w prozie Tolkiena. W wielu jego książkach pojawiają się pieśni, hymny i wiersze śpiewane bądź recytowane przez bohaterów. Wiele z nich swoją konstrukcją i rytmem przypomina utwory religijne. Niektóre z nich Tolkien sam interpretował, nagrania z jego śpiewem można dziś posłuchać między innymi na YouTubie.

Przyjaźń z C.S. Lewisem

- Tolkien na studiach poznał C.S. Lewisa, późniejszego autora „Opowieści z Narni”. Szybko stali się bliskimi przyjaciółmi, ta znajomość miała na nich obu ogromny wpływ. Tolkien mocno wpłynął na życie duchowe Lewisa, mieli podobne zainteresowania, doświadczyła ich wojna. Z zachowanej bogatej korespondencji wynika, że konsultowali ze sobą fabuły swoich książek – byli swoimi pierwszymi recenzentami. O przyjaźni obu pisarzy można przeczytać w książce Colina Turieza pt. „Tolkien i C. S. Lewis. Historia niezwykłej przyjaźni”.

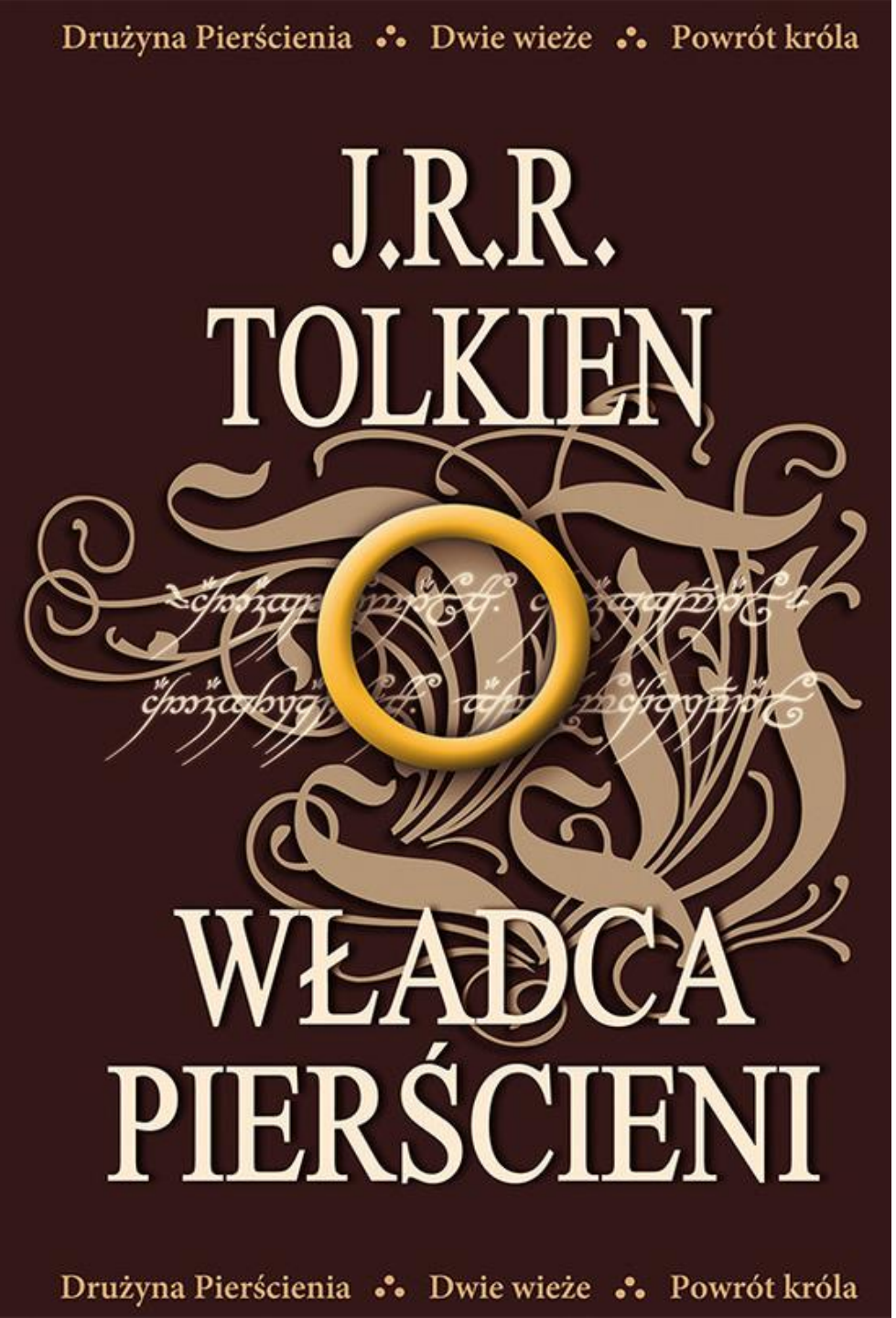

Inklingowie

- Tolkien i Lewis byli założycielami nieformalnego klubu – stowarzyszenia intelektualistów związanych z Oksfordem. Jego członkowie spotykali się w pubach pod koniec lat 30., a podczas spotkań dyskutowali o poezji, filozofii i literaturze. Duża część towarzystwa zajmowała się literaturą, w związku z czym często podczas wspólnych posiedzeń Inklingowie czytali fragmenty swoich książek, a następnie poddawali je dyskusji.

Tolkien poliglota

- Tolkien był poliglotą – znał ponad trzydzieści języków. W liście do swojego syna z 1944 roku pisał, że uczył się także polskiego, ale nie potrafi go biegle używać. Jego zdolności językowe pomogły mu w tworzeniu własnych, fikcyjnych języków, którymi posługiwali się bohaterowie jego powieści.

Nagrobek

- Na nagrobku małżeństwa Johna Ronalda Reuela i Edith Mary Tolkienów wyryte zostały także imiona Berel i Luthien – imiona kochanków z jednej z najbardziej znanych powieści pisarza, „Silmarillion”. Grabarz, który pochował Tolkiena, mieszka w Krakowie i prowadzi szkołę języków obcych.

Teorie związane z datą śmierci

- J.R.R. Tolkien zmarł 2 września 1973 roku. Miłośnicy teorii spiskowych twierdzą, że Tolkien przewidział lub wręcz zaplanował rok swojej śmierci. Skąd te przypuszczenia? Odpowiedzi należy szukać w „Wierszu o Pierścieniu”.
- ***Trzy*** *Pierścienie dla królów elfów pod otwartym niebem,*
- ***Siedem*** *dla władców krasnali w ich kamiennych pałacach,*
- ***Dziewięć*** *dla śmiertelników, ludzi śmierci podległych,*
- ***Jeden*** *dla Władcy Ciemności na czarnym tronie*
- *W Krainie Mordor, gdzie zaległy cienie,*
- *Jeden, by wszystkimi rządzić,*
- *Jeden, by wszystkie odnaleźć,*
- *Jeden, by wszystkie zgromadzić i w ciemności związać*
- *W Krainie Mordor, gdzie zaległy cienie.*Pojawiające się w wierszu liczby (**3791**) przeczytane od tyłu wskazują datę śmierci Tolkiena. Ile w tej historii prawdy? Dodam tylko, że „Władca Pierścieni” ukazał się w 1954 roku.

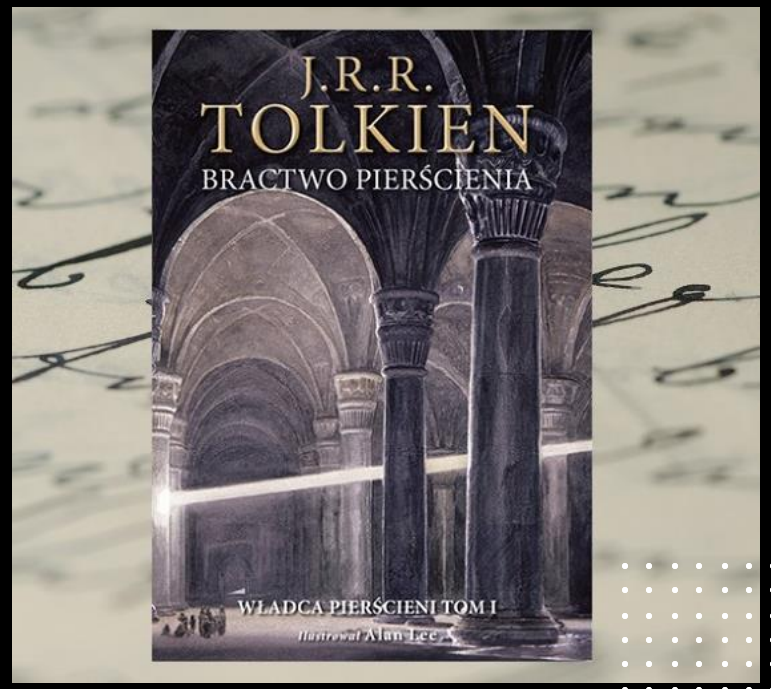

Christopher Tolkien

- Wiele książek Tolkiena zostało wydanych dopiero po śmierci pisarza – m.in. „Niedokończona opowieść”, „Dzieci Húrina” i kultowy „Silmarillion”. Ukazanie się książek można zawdzięczać synowi i spadkobiercy pisarza, Christopherowi. To on zajął się dokumentacją, archiwizacją i redakcja książek napisanych przez Tolkiena.

Dzień czytania Tolkiena

- Od 2003 roku The Tolkien Society rokrocznie 25 marca organizuje Dzień Czytania Tolkiena. Tego dnia w wielu miejscach na świecie organizowane są grupowe czytania jego najważniejszych dzieł, w kinach odbywają się pokazy specjalne ekranizacji „Władcy Pierścieni”, a w mediach społecznościowych ludzie chwalą się swoimi biblioteczkami i unikatowymi przedmiotami związanymi z pisarzem.

produkcja filmowa, której autor się nie spodziewał

- Tolkien zmarł w 1973 roku, więc nie doczekał zobaczenia produkcji filmowej wyreżyserowanej przez Petera Jacksona. Brytyjski pisarz uważał, że historii o Hobbitach, Aragornie i Gandalfie nigdy nie zobaczymy w kinach, bowiem przeniesienie opisanego w książce świata na ekran jest niemożliwe. Jak zdążyliśmy się przekonać na własne oczy, to, co Tolkien uważał za niemożliwe, już kilkanaście lat temu stał się realne. A samemu autorowi na pewno spodobały się obraz nakręcony przez Petera Jacksona.

pisarz aktywny fizycznie

- Choć pisarze zazwyczaj kojarzeni się z nieaktywnymi fizycznie domatorami, Tolkien lubił uprawiać różne dyscypliny sportowe. Jego ulubionym sportem było rugby, w którą pisarz grał jako zawodnik szkolnej reprezentacji. Jako członek szkolnej drużyny słynął z wyjątkowego zaangażowania w grę. W czasie pewnych rozgrywek został uderzony w twarzy, jedna kontynuował grę. Po meczu stwierdzono, że Tolkien ma złamany nos.

twórca różnych języków

- John Ronald Reuel Tolkien nie tylko znał 30 języków, ale również stworzył kilkanaście własnych na potrzeby swoich utworów z gatunku fantasy. Jednym z tworzonych przez niego języków jest tak zwana mowa elfów, czyli Quenya. Tolkien tworzył ten najpopularniejszy w jego życiu język od 1915 roku. Jego rozmiary uległy zwiększeniu w czasie procesu tworzenia „Władcy Pierścieni”. Trzeba też zaznaczyć, że na świecie można znaleźć miejsca, w których można się nauczyć opracowanego przez Tolkiena języka. Mowa elfów pojawia się w wielu scenach w ekranizacji nakręconej przez Petera Jacksona.

trylogia, która nie powstała jako trylogia

- Nie każdy o tym wie, ale „Władca Pierścieni” w zamyśle Tolkiena nie powstał jako trylogia i to nie Tolkien podzielił opowieść na trzy części. Taka konstrukcja tego dzieła jest wynikiem chęci rozłożenia kosztów. Tutaj trzeba zaznaczyć, że w tamtych czasach wydanie książki przekraczającej 1000 stron było ogromnym wydatkiem. Wydawcy postanowili więc przedstawić czytelnikom opowieść jako trzy osobne książki. Wpływ na podział na trzy części miały również poprawki wprowadzone przed wydrukowaniem powieści Tolkiena. Co ciekawe, prawdopodobnie sam autor nie miał o nich pojęcia.